

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยมีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ระยะ มีกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ระยะที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอน จำนวน 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน
2. ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนบ้านหนองแวง จำนวน 8 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยมีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

ระยะที่ 2 พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

วิธีดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ระยะ นี้ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียด ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 รายละเอียดวิธีดำเนินการนำเสนอ ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ ศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อเป็นกรอบในการ

ดำเนินงานพัฒนาประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

1.2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอน จำนวน 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

1.3. วิธีดำเนินการ

1.3.1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.3.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบที่จะทำการศึกษา ดังนี้

1) วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ปัจจัย หรือมาตรฐานสำหรับการประเมินภายในและภายนอกของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ (1) มาตรฐานการศึกษาระดับชาติ 3 มาตรฐาน (2) มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 18 มาตรฐาน (3) มาตรฐานสำหรับประเมินคุณภาพภายนอก ของ สมศ. 14 มาตรฐาน

2) นำมาตรฐานของหน่วยงานต่าง ๆ ตาม 1.3.2.1 เพื่อใช้เป็นกรอบหรือเป้าหมายที่จะทำการศึกษา ได้ตัวแปรที่ทำการศึกษา จำนวน 18 มาตรฐาน 84 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านผู้เรียน 8 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้ (2) มาตรฐานด้านการเรียนการสอน 2 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ (3) มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ 6 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้ (4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2 มาตรฐาน 4 ตัวบ่งชี้

1.3.3 สร้างเครื่องมือวิจัยโดยอาศัยกรอบหรือเป้าหมายที่ผู้วิจัยประยุกต์ขึ้น ซึ่งได้เครื่องมือวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สำหรับสอบถามผู้บริหาร ครูปฏิบัติการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 และแบบสัมภาษณ์กลุ่ม สำหรับผู้บริหาร ครูปฏิบัติการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

1.3.4 นำเครื่องมือวิจัยเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเบื้องต้นก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

1.3.5 หากคุณภาพของเครื่องมือโดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน (รายชื่อในภาคผนวก ข) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

กับวัตถุประสงค์ (IOC : Index Of Item Objective Congruence) ของเครื่องมือ ทั้งฉบับจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับเครื่องมือที่จะใช้ศึกษาตามที่ผู้วิจัยเสนอ และค่า IOC ของตัวแปรย่อยแต่ละข้อมีค่าตั้งแต่ 0.66-1.00

1.3.6 ปรีกษากรรมการวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัย

1.3.7 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์และนำเสนอให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.3.8 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือวิจัย ฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในระยะที่ 1 และเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) ครูปฏิบัติการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนองแวงประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

1.3.9 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ แล้วทำการแปลผล

1.3.10 สรุปผล

1.4 ผลที่ได้รับ

ได้ข้อมูลสภาพการดำเนินงาน และสภาพความต้องการในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

2. ระยะที่ 2 พัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.1 วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยใช้หลักการวิจัยและพัฒนา (R&D) ตามขั้นตอนของกระบวนการการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ หรือวงจร PDCA และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop)

2.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.3 วิธีดำเนินการ

2.3.1 ศึกษา หลักการ ทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

พัฒนาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในขั้นตอนต่างๆ ของการทำวิจัยครั้งนี้

2.3.2 วางแผนงานโดยผู้บริหารร่วมกับคณะครูตามข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1

2.3.3 ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแนวปฏิบัติตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนตามกระบวนการการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ เป็นหลักโดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ขึ้นวางแผน (P) ผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(1) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เตรียมความพร้อมของบุคลากรและร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษา รับผิดชอบและดำเนินการตามที่กำหนด

(2) กำหนดโครงการ / แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่อง ทรัพยากร และงบประมาณ

2) ขึ้นปฏิบัติตามแผน (D) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้

(2) แต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวก ควบคุม ติดตาม ดูแล นิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

(3) สร้างเครื่องมือเพื่อทำการสำรวจและสังเกต ประเมินผลโครงการ / กิจกรรม

(4) ครูผู้รับผิดชอบโครงการ / กิจกรรมจัดทำ Portfolio เพื่อสะสมผลการดำเนินงานตามโครงการนั้นๆ ซึ่งสะท้อนถึงผลสำเร็จของการดำเนินการ

3) ขึ้นการตรวจสอบและประเมินผล (C) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันทำกิจกรรม ดังนี้

(1) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน

(2) สร้างเครื่องมือเพื่อทำการประเมินคุณภาพการศึกษาแต่ละมาตรฐาน

(3) จัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) ศึกษาเอกสาร เยี่ยมชั้นเรียน

(4) วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล

(5) นำข้อมูลสารสนเทศที่เกิดจากขั้นดำเนินงานตามแผนเสนอ

คณะกรรมการพิจารณา

(6) นำข้อมูลเข้าที่ประชุม ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ ให้ข้อสังเกตอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะประเด็นที่ระดับคุณภาพมาตรฐานต่ำ และมาตรฐานที่มีระดับคุณภาพสูงเพื่อการพัฒนาให้ก้าวหน้า และยั่งยืนต่อไป

(7) นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขตามประเด็นที่ยังเป็นจุดอ่อน หรือมาตรฐานที่มีระดับคุณภาพต่ำอันจะนำไปสู่การปรับปรุงอีกครั้ง

4) ขั้นการปรับปรุงการดำเนินงาน (A) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ร่วมกัน ทำกิจกรรม ดังนี้

(1) ผู้วิจัยและโรงเรียนร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงผลการ

การปฏิบัติงาน

(2) รวบรวม วิเคราะห์ แปรผล และนำเสนอข้อมูล

ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

(3) นำเสนอคณะผู้บริหารพิจารณา วิพากษ์ ให้ข้อสังเกต เพื่อการพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป

(4) จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ และรายงานเผยแพร่ต่อไป

2.4 ผลที่ได้รับ

2.4.1 โรงเรียน ผู้เรียน มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

2.4.2 โรงเรียนได้แนวทางการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบท และมีมาตรฐาน

<p>ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา</p> <p>ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> * ศึกษาหลักการ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง * วิเคราะห์ สังเคราะห์ ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา * สร้างเครื่องมือ * เสนอกรรมการที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข * เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และหาค่า IOC * ปรึกษากิจกรรมที่ปรึกษา ปรับปรุงเครื่องมือ * จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ * เก็บรวบรวมข้อมูล * สัมภาษณ์กลุ่ม(Focus Group Interview) * ตรวจสอบ/ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล * วิเคราะห์ข้อมูล แปลผล * สรุปผลการวิจัย <p>สภาพการดำเนินงานและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านหนองแวง</p>	<p>ระยะที่ 2 พัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> * ศึกษาหลักการ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ R&D และระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา * สร้างเครื่องมือ * ประชุมปฏิบัติการเพื่อเตรียมการ R&D * จัดทำแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา * พัฒนาโดยกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ หรือวงจร PDCA ประกอบด้วย 1) การวางแผน (P) 2) การปฏิบัติตามแผน (D) 3) การตรวจสอบและการประเมินผล (C) 4) การปรับปรุงการดำเนินงาน (A) * เก็บรวบรวมข้อมูล * สัมภาษณ์กลุ่ม(Focus Group Interview) วิทยากร วิจัย * ตรวจสอบ/ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล * วิเคราะห์ข้อมูล แปลผล * สรุปผลการวิจัย <p>โรงเรียนมีคุณภาพ ผู้เรียน มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน มีคุณภาพได้รับการยกระดับขึ้น</p>
---	---

ภาพที่ 9 สรุปขั้นตอนการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่นครราชสีมา เขต 7

การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ว่าข้อมูลที่ได้เพียงพอหรือยัง ข้อมูลตอบปัญหา ในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนได้หรือไม่ และข้อมูลที่แท้จริงหรือไม่ ผู้วิจัยประยุกต์การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า(Triangulation) (Denzin.1970; อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2547: 129-130) โดยใช้วิธีการตรวจสอบ คือ

1.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล(Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบ แหล่งข้อมูลว่าข้อมูลที่แตกต่างด้านเวลา สถานที่ และบุคคลทำให้ข้อมูลเปลี่ยนไปหรือไม่

1.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ตรวจสอบว่า ในกรณีที่ไม่มั่นใจในตัวผู้วิจัย ผู้วิจัยทำการเปลี่ยนผู้สังเกตแทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวตลอด อาจเป็นครูผู้ร่วมวิจัยในโรงเรียนเป็นผู้สังเกตเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เหมือนกันหรือไม่

1.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่มีการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีที่ต่างกันเพื่อ รวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน คือจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสำรวจ และวิเคราะห์ เอกสาร

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผสมกับการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพการวิเคราะห์ข้อมูลใช้แบบอุปนัย (Analytic Induction) (สุภางค์ จันทวานิช, 2547 : 131) กล่าวคือเป็นการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ผู้วิจัยและครูปฏิบัติการสอนที่เป็นผู้ร่วมวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามตลอดเวลาในการวิจัย ข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ได้แก่ 1) ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ของผู้วิจัย 2) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัย 3) ข้อมูลจากแบบสำรวจของผู้วิจัย ในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากแบบแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินการวิจัยเบื้องต้นซึ่งเป็นแบบสอบถาม ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ เช่น หาค่าเฉลี่ย (Mean) และคำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วทำการแปลผลโดยการเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด